

Література:

1. Грицай С.О. Перспективи та тенденції появи CBDC в Україні: проект «е-гривня». *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 1. С. 354–359.

2. Е-гривня – цифрові гроші Національного банку України. Проект концепції впровадження. *НБУ*. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Draft_vision_introducing_e-hryvnia_2023.pdf

3. Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України з питань регулювання випуску та обігу електронних грошей. Постанова Національного банку України від 4 листопада 2010 р. № 481. *Офіційний вісник України*. 2010. № 100. Ст. 3571.

4. Про затвердження Положення про випуск електронних грошей та здійснення платіжних операцій з ними: постанова Правління Національного банку України від 29 вересня 2022 р. № 210. *Офіційний вісник України*. 2023. № 65. Т. 2. Ст. 3727.

5. Про платіжні послуги: Закон України від 30 червня 2021 р. № 1591-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2023. № 10–11. Ст. 26.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-614-3-1-22>

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЦИФРОВОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Тодорич І. В.

*аспірантка першого курсу кафедри державно-правових дисциплін
Міжнародний університет
м. Одеса, Україна*

Цифрова інфраструктура виступає технологічною основою сучасних економічних процесів і охоплює системи електронної ідентифікації, цифрові реєстри, електронний документообіг, платіжні сервіси, цифрові платформи та засоби кібербезпеки. Від рівня її нормативно-правового забезпечення залежить ефективність функціонування електронного бізнесу, захист прав учасників цифрових правовідносин, рівень довіри до електронних сервісів та інвестиційна привабливість цифрового ринку України.

На слушну думку Ю. О. Нікітіна, «...цифрова трансформація – це процес переходу до нових способів діяльності підприємства шляхом впровадження цифрових технологій та цифрових сервісів, що базується на стратегічному партнерстві всіх зацікавлених сторін та одночасної розробки

програмного забезпечення, цифрової трансформації та оцінки рівня цифрової трансформації підприємства» [1, с. 83].

В умовах глобальної цифровізації та інтеграції України до європейського цифрового простору особливого значення набуває формування ефективної системи правового регулювання цифрової інфраструктури як базової умови функціонування електронної комерції.

Базовим нормативно-правовим актом у сфері електронної комерції є Закон України «Про електронну комерцію», визначає організаційно-правові засади діяльності у сфері електронної комерції в Україні, встановлює порядок вчинення електронних правочинів із застосуванням інформаційно-комунікаційних систем та визначає права і обов'язки учасників відносин у сфері електронної комерції [3].

Важливе значення має нормативне закріплення рівності електронного та традиційного письмового правочину, що створює правові передумови для функціонування цифрового бізнесу та розвитку платформної економіки.

Разом із тим сучасний розвиток електронної комерції демонструє певну обмеженість чинного нормативного регулювання, оскільки Закон не охоплює повною мірою питання: smart contracts; автоматизованих правочинів; використання штучного інтелекту тощо.

Одним із ключових елементів цифрової інфраструктури електронної комерції є система електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг. Системоутворююче значення у цій сфері має Закон України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги», який визначає правові та організаційні засади електронної ідентифікації та надання електронних довірчих послуг, права та обов'язки суб'єктів відносин у сферах електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг, порядок здійснення державного контролю за дотриманням вимог законодавства у сферах електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг [2].

Нормативне регулювання у цій сфері значною мірою гармонізоване з європейським регламентом eIDAS (electronic IDentification, Authentication and trust Services), що сприяє інтеграції України до єдиного цифрового ринку Європейського Союзу [6].

Функціонування електронної комерції безпосередньо пов'язане з обробкою значних обсягів персональних даних користувачів, що актуалізує питання забезпечення інформаційної безпеки та захисту приватності.

Основу нормативного регулювання у цій сфері становить Закон України «Про захист персональних даних», який визначає: порядок обробки персональних даних, права суб'єктів даних, обов'язки володільців інформації, механізми захисту інформації.

Разом із тим розвиток цифрових технологій зумовлює необхідність подальшої гармонізації українського законодавства з положеннями GDPR [5], особливо у частині алгоритмічної обробки даних та транскордонної передачі інформації.

Належне функціонування електронної комерції неможливе без забезпечення кібербезпеки цифрової інфраструктури. Нормативну основу регулювання цієї сфери формують: Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» [4], підзаконні акти Кабінету Міністрів України, галузеві стандарти інформаційної безпеки.

Водночас сучасний рівень цифровізації потребує формування комплексної системи правового регулювання цифрової стійкості електронної комерції та цифрового бізнесу.

Важливим фактором розвитку української цифрової інфраструктури є процес адаптації національного законодавства до правових стандартів Європейського Союзу.

Сучасні тенденції розвитку цифрового законодавства України пов'язані з імплементацією: eIDAS, Digital Services Act, Digital Markets Act, європейських стандартів цифрових послуг та платформного регулювання.

Це створює передумови для розвитку транскордонної електронної комерції, інтеграції українського цифрового ринку до європейського та формування єдиного цифрового правового простору.

Отже, чинна нормативна база України формує базові правові засади функціонування цифрової інфраструктури електронної комерції та забезпечує правові механізми електронної взаємодії суб'єктів цифрової економіки.

Водночас сучасний розвиток цифрових технологій демонструє необхідність подальшого вдосконалення нормативної бази шляхом систематизації цифрового законодавства та гармонізації з правом Європейського Союзу.

Подальший розвиток електронної комерції в Україні безпосередньо залежить від ефективності правового забезпечення цифрової інфраструктури, рівня цифрової безпеки та здатності держави адаптувати правове регулювання до динаміки технологічних змін.

Література:

1. Нікітін Ю. О., Кульчицький О. І. Цифрова парадигма як основа визначень: цифровий бізнес, цифрове підприємство, цифрова трансформація. *Маркетинг і цифрові технології*. 2019. № 4, Т. 3. С. 77–87.

2. Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги. Закон України від 05.10.2017 № 2155-VIII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text> (дата звернення – 07.05.2026)

3. Про електронну комерцію. Закон України від 03.09.2015 № 675-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-19#Text> (дата звернення – 07.05.2026)

4. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України. Закон України від 05.10.2017 № 2163-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text> (дата звернення – 07.05.2026)

5. Регламент Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2016/679 від 27 квітня 2016 року про захист фізичних осіб у зв'язку з опрацюванням персональних даних і про вільний рух таких даних, та про скасування Директиви 95/46/ЄС (Загальний регламент про захист даних – GDPR). URL: <https://gdpr-text.com/uk/> (дата звернення – 07.05.2026)

6. Регламент Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 910/2014 від 23 липня 2014 року про електронну ідентифікацію та довірчі послуги для електронних транзакцій на [...] Європарламент, Рада ЄС; Регламент, Міжнародний документ, Вимоги від 23.07.2014 № 910/2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_016-14#Text (дата звернення – 07.05.2026)

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-614-3-1-23>

ДЕФІНІЦІЯ ДЕМПІНГУ ЯК ЕКОНОМІКО-ПРАВОВОЇ КАТЕГОРІЇ: ЗМІСТ, ВИДИ ТА ПРИРОДА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Філінюк К. І.

*аспірант першого курсу кафедри цивільно-правових дисциплін
та статистики
Міжнародний університет
м. Одеса, Україна*

Радикальні зрушення у системі світової економіки в умовах збройних конфліктів вплинули на всі форми й методи конкурентної боротьби, включаючи цінову конкуренцію. На сьогоднішній день експорт за демпінговими цінами став одним з найпоширеніших засобів опанування ринків, витіснення конкурентів, а також способів підтримання розширеного відтворення в умовах економічних криз та економічної нестабільності.

Прийнято визначати три основні групи факторів, через які імпорт може негативно впливати на ситуацію в економіці окремої країни та які вважаються достатньою підставою для застосування державою, що зазнає впливу від подібного імпорту, певних заходів тарифного та нетарифного характеру щодо захисту внутрішньої економічної системи та підтримки національного товаровиробника. В теорії економічної науки визначаються три групи факторів ризику:

- 1) демпінговий імпорт (ціновий);
- 2) субсидований імпорт (субсидування);
- 3) виробничий імпорт (швидке зростання обсягів).